The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

פאליטיש אונאפהענגיג נאציאנאל

א צייטונג וועלכע כיט פרייהיים פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII No 7757 | Sunday, December 27th, 1931 | יום א׳, י״ז טבת, פרשת שמות, תרצ״ב. | טאראנטא, זונטאג דער 27־טער דעצעמבער, 1931. | PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY DEC 28 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

25 טויזענט דאלאר שאדענערזאץ־קלאגע געגען טאראנטא׳ר רבנים

אין פאליטישן שמעלץ־טאפ

קריסטמעס־טרעפיק האט געבראכט הונדערטער פרייטיגע טויטען אין אמעריקע און קאנאדע

ניו יארק, דעצ. 26.

168 פערזאָן זענען אומגעקומען אין די פאראיינינטע שטאאטען אין פארלויף פון דעם איינציגען קריסטמעס־טאג. די אומגליקס־פאלען זענען געווען צוליעב פארשידענע אורזאכען, אבער מעהרס־טענס זענען עס געווען טרעפיק־עקסידענטען.

ניט ווייניגער ווי 122 פערזאָן זענען אומגעקומען דורך אויטאמאביל און צוג עקסידענטען, און די איבריגע זענען אומגעקומען אויף פארשידענע אנדערע אופנים. הונדערטער זיינען אפגעקומען מיט שווערע אדער לייכטע וואונדען.

אין טאראנטא זענען דורך דעם טאג קריסטמעס דערהרגעט געווארען צוויי טויט אכט פערזאָן.

די קאנדידאטען אין די יעצטיגע מוניציפאלע וואלען האבען זיך, ווייזט אויס, ארומגעזעהן, אז די צייט איז קורץ און זיי האבען א היבש ביסעל פארגאנ־לעסיגט.

דער קאמפיין איז אזא שלעפערדיגער אז מען הויבט באלד אן צו פארגעסען, אז דער ערשטער יאנואר איז קומענדיגער פריי־טאג.

דער לעצטער פרייטאג אין קריסט־מעס געווען. אייניגע גוטע קריסטליכע קאנדידאטען האבען גענומען באזארגען ארימע לייט מיט "קריסטמעס דינערס". איז דאך גוט, אז זיי האבען כאטש איין גוטע זאך אויפגעטאן. זיי האבען געגע־בען ארבייטסלאזע אפעסען א גוטען מאל־צייט, איין מאל אין יאהר.

* * *

ארבייטסלאזע ליידיג־געהער. האבען די אויגען אויסגעקוקט אויף די יעצטיגע וואלען. זיי זענען זיכער געווען, אז זיי וועלען נתעשר ווערען.

נאך מיט דריי חדשים צוריק האבען שוין די חברה אנגעהויבען נעהמען גמילת חסדים אויף דער קאנטע פון די פאליטי־שענס, וועלכע וועלען ליידען. ווער האט זיך אבער געקענט ריכטען אויף אזא דרעהען זיי זיך מאקע ארום איבער ספע־דיינע עוועניו און קאלערזיש סטריט ווי שאטענס, ווו לעבעדיגע מתים.

דרעהט זיך ארום איבער׳ן גאס און אין קאפעי א זייתדענער יונגערמאנטשיק מיט ווייזיגקע פוכקינקע הענטעלאך, וועלכע ווייזען, אז זיי האבען שוין א סך יאהרען ניט אנגעריהרט דאס, וואס מען דופט אריבייט. לויט זיין הילוף זעהט מען, אז קיין גראשען פעהלט איהם ניט אויסגעפוצט ווי א פראנטעל, ווייזט אויס ניט לאנג אין די ארבייטסלאזע רייהען, אבער אזוי ווי עס איז ניטא וואס צו טאן, שארט ניט צו כאפען א לייכטען דאלאר — אויב עס לאזט זיך.

זעהט אבער אויס, אז ער איז נאך א גרינער אין די ביזנעס, ווייל ער ווארפט זיך אויף אלע זייטען און קען קיינעם ניט כאפען. דערפאר לערנט ער זיך רייד־ען פאליטיק אין קאפעי, און וועט אפשר מיט דער צייט גראדואירען. פון וועמען זיך צו לערנען האט ער.

* * *

אין ווארד 4 האבען זיך באוויזען שרעיס, וועלכע זענען ביז יעצט געלעגען אין די לעכער. עס קומט נאהענט צום וואהל־טאג, האבען זיי גענומען ארויסרו־פען די קעפעלאך, דאס זענען טכוירען, וועלכע לאזען הינטער זיך א מיאום׳ען ריח. באלד וועט מען הערען פאר וועמען זיי שרייען. דערווייל דינגען זיי זיך ווער אום וועט באצאלען דעם פרייז יענער וועט האבען זייער קוויטשעריי, און קוויטשען געגען זיי . . .

* * *

א שרעקליכער קריגס, ווייזט אויס, אז די בערוג האט שטארק געטראפען די עשענעס סיי פון די לויפער און סיי די, וועלכע האבען אין זינען געהאט צו לוי־פען.

אכאליגע יאהרען האט יעדער פאליי־טישען געהאט צו צוויי און דריי קאנדי־דאטען און האט זיי אלעמען גענארט. היינט, נעבאך, דארפען די פאליטישענס נארען זיך אליין און איינע די אנדערע. זיי מוזען עס טאן, אין פאל ניט, קענען זיי נאך חלילה פלאצען.

* * *

אן אנשטענדיגער איד הערט זיך ניט צו, צו די פארלויפדזענען פון שווינדלער, בנבים און פעלשער.

אינטערנאציאנאלע ארבייטערשאפט וועט באיקאטירען קאליפ[illegible]ניע אלימפיאדע צוליב [illegible]

איך דעם אנטי־אלימפיק באיקאט פון א שטאאט איז אינטערנאציאנאל מיך איינג־שפארט אויף פאלשע עדות זאגונג איבער 16 יאהר. דעמאנסטראציעס מוזען פאר־דערען אז דער וויקערשעם באריכט וועגען דעם מוני־פריים־אפ זאל פארעענטליכט ווערען, אנשטארט ער זאל ליגען ערגעץ באהאלטען אין וואשינגטאן", שרייבט מוני.

די ארבייטער האבען אראנזשירט א צווייטע אלימפיאדע אין שיקאגא אויף דער זעלבער צייט. לאָס אנדזשעלאס, דעצ. 26.

בעאמטע פון דער לאס־אנדזשע־לאסער אלימפיאדע האבען היינט דער־קלערט אז עס פארט זיי זעהר וועניג וועגען דעם באיקאט פון דער אינטער־נאציאנאלער ארבייטערשאפט.

שטעדטלאך אין אמעריקע פארפלייצט

גלענדאראַ, מיסס., דעצ. 26.

די איינוואוינער פון דריי דערביי־אינע שטעדטלאך האבען זיך היינט קוים נעראטעוועט מיט זייערע לעבענס ווען זיי זענען געטראפען פון א פאר־פלייצונג, וועלכע איז אנגעקומען צוזאמען מיט דער ביטערער קעלט.

א רעטונגס־ארבייט איז אָנגעהויבען געווארען.

שעהנער זונטאג־קאנ־צערט אין סטענדערה

א גרויסארטיגער קאָנצערט וועט היינט, זונטאג אוועגס געגעבען ווערען אין סטענדערד טעאטער, מיט דער מיט־ווירקונג פון משה גראפשטיינס קינדער, וועלכע האבען צוזאמענגעשפעלט אן אויס־געצייכענטען ארקעסטער. דער ארקעסטער וועט שפעלען אויף דער ביהנע, אונטער דער לייטונג פון מייקעל אנדזשעללא.

מאָרים אוישער וועט זיין "מאסטער אָף סערעמאָניס".

דער ארקעסטער איז באקאנט אלס דער "גראפשטיין־עמיליי־בענד".

א צאָהל אנדערע אטרעקשאנס ווע־לען אויך זיין, וועלכע וועלען זעהר אונ־טערהאלטען דעם עולם.

עס וועט אלזא זיין א פרעהליכער אוועגס זונטאג אין סטענדערד טעאטער.

דריי פאמיליעס קוים נעראטעוועט פון שרפות אין טאראנטא

דריי טאראנטער פאמיליעס האבען זיך קוים נעראטעוועט פון שרפות וועלכע האבען אויסגעבראכען אין פארשידענע טיילען פון שטאדט. באדייטענדער געלט־ליכער שאדען איז פארורזאכט געווארען אין אלע דריי פאלען.

א שרפה וואס האט אויסגעבראכען שבת פרי אין דער היים פון גאי העמיל־טאן אויף 171 ראוז פארק דרייוו האט פארורזאכט א שאדען פון דריי טויזענט דאלאר און די נאנצע פאמיליע איז קוים נעראטעוועט געווארען מיט דער הילף פון פייערליטן.

* צוויי פאמיליעס וועלכע האבען גע־וואוינט אויף 328 ספעדיינא ראוד האבען זיך קוים נעראטעוועט מיט זייערע לע־בענס ווען א פייער האט אויסגעבראכען אין זייער וואוינונג איבער אן איבערגע־הייצטען פוירנייס.

איבער טויזענט דאלאר שאדען אין פארורזאכט געווארען.

אנדערע קלענערע שרפות זענען אויך פארגעקומען אין פארשידענע טיילען פון שטאדט.

אכט פון די אנגעזעהענסטע רבנים אין שטאדט וועלען פראָ־צעסירט ווערען פאר „דעמעדזשעס" דערפאר וואס זיי האבען געדרוקט אין „זשורנאל" אן איסור געגען הערשל רובינשטיין, דאנדעס סטריט. — גוי׳עשע ריכטער וועלען זיך זיידער גריבלען אין כשרות־פראגע.

די בשר כשר מחלוקה צווישען דעם וועד העיר און דער קהלה איז שוין אריינ־געשלעפט געווארען אין גערינטע, גוי׳עשע ריכטער וועלען יעצט דארפען ענטשיי־דען די פראגע.

די מחלוקה וועט קומען אין גערלעכ־אויף אן אונד׳רעקטען אופן, א דאנק דעם וואס א טשיקען דיילער מאנט שאדענער זאץ, פאר דעם איסור וועלכער איז אויף איהם פארעפענטליכט געווארען פון די הינע רבנים.

ווי לאיער ב. ווייינבערג פון 45 ריטש־מאנד סטרי׳ט וועסט, ניט איבער, האט ער ארויסגענומען „ריטס" אין אסגאר־האַ־מאגענדיג 25 טויזענט דאלאר שאדענ־ערזאץ פון די פאלגענדע רבנים: הרב גרוינבארט, הרב גארדאן, הרב ליווי, הרב ריזענמאן, הרב בערגער, הרב ווייגריב, הרב לאנגער און הרב סילווערשטיין, פאר דרוקען אן איסור אין „אידישען זשור־נאל" אויף הערשל רובינשטיין.

די „ריטס" זענען ארויסגענומען גע־ווארען אויפ׳ן גרונט וואס אין די טעג פון דעם 24־טען און 25־טען דעצעמבער האָ־בען די אויבענדערמאנטע רבנים גערדרוקט אין „אידישען זשורנאל" אן איסור געגען דעם דערמאנטען דיילער, אין וועלכען עס איז געזאגט געווארען: „קיין איד טאר ניט קויפען קיין געשאפטענע טש־קען ביי הערשל רובינשטיין, 846 דאנדעס וועסט, ווייל עס איז נבלה וטרפה".

אויפ׳ן צווייטען טאג (דעם 25־טען) איז ארום דעם זעלבען אדווערטייזמענט געשטאנען די ווערטער „ווייל ער (הערשל רובינשטיין) שעכט ביי יוסף קירשענ־בוים".

די „ריטס" זענען אויך ארויסגענו־מען געווארען אויפ׳ן גרונט פון אן אנאגם אין „איד׳שען זשורנאל", „אז די שחיטה פון די פאלגענדע שוחטים איז נבלה וטריפה: אברהם הורוויץ, באלדווין סט.; נחום טאוב, דאנדעס קאר. מארקהאס; יוסף קירשענבוים און פישביין, קעמעראן סטריט, ווייל עס איז נבלה וטריפה".

וואס עס וועלען זיין די ווייטערדיגע ענטוויקלונגען ארום דער דאזיגער האנד־לונג, איז דער־ווייל שווער צו וויסען, דער־ווייל איז שוין זיכער אז די כשרות־פראָ־גע וועט קריגען אן אפקלאנג אויף א נאָ־ווינע. אין גערינטע, און גוי׳עשע ריכטער וועלען זיך גריבלען אין דער פראגע פון כשר און טריפה.

אויב די אידען אליין קענען ציוי־שען זיך ניט דורכקומען, וועלען די ניט־אידען מוזען איינפיהרען אָרדנונג.

מיט דעם איז דער גאנצער בשר כשר ענין ארויסגעטראָגען געווארען אויף דער ניט־אידישער נאס אין דער גאנצער נא־קעטקייט.

וואס די פארטיידיגונג פון די רבנים וועט זיין, אויף וועלכער אויטאריטעט זיי האבען געדרוקט דעם איסור, איז ניט באַ־קאנט.

ווי מע, ניט איבער, פארשפרעכט דער פראָצעס וועלכער וועט פארקומען אין סופרים קאורט פון אָנטעריא, זיין א זעהר סענזאציאָנעלער, און וועט איינמאל פאר אלע מאל לייזען די פראגע.

דעמפס׳ס געוועזענע פרוי פארוואונדעט

האליוואוד, דעצ. 26.

די פילם אקטריסע עסטעל טעלאר, געוועזענע פרוי פון דזשעק דעמפסי, איז לייכט פארוואונדעט געווארען אין אן אוי־טאָמאָביל־עקסידענט.

פרענק דזשאיס, א פילם פראָדיוסער, וועלכער איז געפאהרען מיט איהר, איז ניט פארוואונדעט געווארען.

פיעלע טויט פון קעלט און זאוועזרוכעס אין אייראָפּעאישע לענדער

ליסבאן, פארטוגאל, דעצ. 26.

ביז איצט ווייסט מען שוין וועגען 10 קרבנות פון דער פלוצלינגער קעלט און זאוועזרוכעס אין פארטוגאל, מען גלויבט אָבער אז די זאהל פון די אומגעקומענע וועט זיין פיעל גרעסער ווען געגעוויס בא־ריכטען וועלען אָנקומען.

9 פישערלייט זענען דערטרונקען, ווען זייערע שיפען זענען געזונקען צוליעב די זאוועזרוכעס, און איין מאן איז געפונען געווארען דערפרוירען אין נאוועיר.

לאָנדאָן, דעצ. 26.

באריכטען וואס זענען דאָ דערהאל־טען געווארען פון וויען, מאדריד, רוים, און אנדערע לענדער, גיבען איבער אז די קעלט איז דאָרט אונערטרעגליך. אזעלכע פרעטען געדענקען מען דאָרט ניט שוין פאר א לאנגער צייט.

אין דער זעלבער צייט איז אין ענג־לאנד וואונדערבארער פריהלינג וועטער און דער עולם שפאצירט ארום זומערדיג געקליידעט.

אין טאראנטא און אין גאנץ נארטערן אנטעריא האבען זיך איינוואוינער אויך גע־כאפט א היבשען ביטער שבת און פרייטאג נאכדעם ווי עס האט דעם גאנצען טאג דאָנערשטאג שטארק גערעגענט.

וואס אָנבעלאנגט אָבער וועגען טאָ־ראָנטא האט דער וועטער־נביא פאראויס־גזאגט אז עס וועט זיין פיעל וואַרימער זונטאג.

די טויזענטער ארבייטסלאָזע וועלכע וואוינען אויף א שניי, כדי זיי זאָלען האָ־בען א געלעגענהייט צו פארדיענען עפעס זענען נעבאָר געבליבען אלץ אנטוישט.

רעפעראציע קאָנפערענץ פארופען פון פראנקרייך און ענגלאנד

פראנקרייך און ענגלאנד האבען זיך געאיינינט צו פאררופען א קאָנפערענץ פון פאראינטערעסירטע לענדער אויף דעם 18־טען יאנואר אין האאג. — רעפעראציעס און מלחמה־חובות וועלען באטראכט ווערען. — דאָס איז א רעזול־טאט פון רעקאָמענדאציעס פון פינאנץ־עקספערטען.

פאריז, דעצ. 26.

אז די פראנצויזישע און די ענגלישע רעגירונגען האבען מסכים געווען צו פאר־רופען א קאָנפערענץ פון גרויס־מעכטע אויף דעם 18־טען יאנואר אין דער שטאָדט האאג, האָלאנד, צו באטראכטען די פראגע וועגען רעפעראציעס און מלחמה־חובות, איז דאָ היינט אפיציעל באקאנט געמאכט געווארען.

די דאָזיגע באקאנטמאכונג איז גע־קומען פון דעם פראנצויזישען אויסערן מיניסטעריום.

די קאָנפערענץ איז א רעזולטאט פון די רעקאָמענדאציעס וואס זענען געמאכט געווארען פון די אינטערנאציאָנאלע פי־נאנץ־עקספערטען אין באזעל, מיט א פאר־טעג צוריק, וועגען דער פראגע פון רע־פעראציעס און חובות, און אין דער יאנ־פלאן, לויט וועלכען די רעפעראציעס זע־נען געצאהלט געווארען, זאָל רעווידירט ווערען.

נאָכדעם ווי פראנקרייך און ענגלאנד זענען איינגעגאנגען אויף דעם אויבענ־דערמאָנטען באשלוס, זענען אפיציעלע באקאנטמאכונגען וועגען דעם, ארויסגע־

גרויסע פארזאמלונג פון קלינערס און פרע־סערס היינט זונטאג

היינט, זונטאג 2 אויינער נאכמיטאג וועט אין לייבער לייסעאום, ספעדיינא עוועניו, פארקומען א גרויסע גענעראל פארזאמלונג פון אלע קלינערס און פרע־סערס אין שטאדט אין פארבינדונג מיט דער בייל־לאו וואס איז אָנגענומען געווא־רען פון׳ם סיטי קאנסיל אז אלע קלינער און פרעסער סטארס זאָלען מוזען זיין גע־שלאָסען, ניט שפעטער ווי 7 אויגער אוועגס.

דער דאָזיגער בייל־לאו שטעלט אין געפאהר די פרנסה פון די קלינערס און פרעסערס און דער דזשענעראל־מיטינג וועלכער איז אויף היינט בייטאג פארר־פען געווארען, איז מיט׳ן צוועק צו זעהן וואס עס קען געטאן ווערען וועגען דעם.

עס איז דאריבער אומכאראיינגס נוי־טיג אז אלע קלינערס און פרעסערס אין שטאדט זאָלען אנווזענד זיין.

יאפאן וואָרנט אויסלאנד ניט צו מישען זיך איז מאנדזשוריע

מיליטאריסטען און פאָלקס־מאסען אין יאפאן זענען פארבי־טערט געגען אויסלאנד פאר אריינמישען זיך אין יאפאנ׳ס פריוואטע אנגעלעגענהייטען. — יאפאנזישע רעגירונג זאָגט, אז זי מוז אויסראָטען דעם „כינעזישען באנדיטיזם" אין מאנדזשוריע אויס זעלבסט פארטיידיגונג.

טאקיא, דעצ. 26.

ניט נאר אין די מיליטערישע און רעגירונגס־קרייזען נאר אפילו צווישען די פאָלקס־מאסען אין יאפאן הערשט איצט א שרעקליכע פארביטערונג געגען אמעריקע, פראנקרייך און ענגלאנד, הלמאי זיי האבען צוגעשיקט וואָרנונגס־נאָטעס צו יאפאן, געגען די באנייטע שלאכטען וואס די יאפאנעזישע סאָלדאטען געגען די אנפאלען פון די כינעזישע „באנדיטען".

אין דעם ענטפער ווערען אויסלענ־דישע לענדער אויך געוואָרענט ניט צו אריינמישען זיך אין יאפאנ׳ס פריוואטע אנגעלעגענהייטען.

דייטליך, אז יאפאן פיהלט עס אלס איהר אויפגאבע צו אויסראָטען דעם „כינעזי־שען באנדיטיזם" אין נאנץ מאנדזשוריע, און אז די באנייטע שלאכטען זענען בלויז א רעזולטאָט פון זעלבסט־פארטיידיגונג מצד די יאפאנעזישע סאָלדאטען געגען די אנפאלען פון די כינעזישע „באנדיטען".

אין דעם ענטפער ווערען אויסלענ־דישע לענדער אויך געוואָרענט ניט צו אריינמישען זיך אין יאפאנ׳ס פריוואטע אנגעלעגענהייטען.

מוקדען, מאנדזשוריע, דעצ. 26.

דער יאפאנעזישער מארש אויף טשינ־טשאָ, דער לעצטער, וויכטיגסטער כינע־זישער פונקט אין מאנדזשוריע, איז היינט פלוצלונג אָפּגעשטעלט געווארען.

א נאָטע פון יאפאן צו דער כינעזי־שער רעגירונג פאָדערט נאָך אמאָל אז יע־דער כינעזישער סאָלדאט וואָס געפינט זיך אין טשינטשאו זאָל צוריקגעצויגען ווערען, אנדערש וועלען שטרענגע מיט־לען באנוצט ווערען, ווערט געזאָגט אין דער נאָטע.

(פארזעצונג אויף פיידיש 7)

ספעציעלע זיצונג פון אנטעריאר ציון רייאן היינט זונטאג, אין ברענטפארד

אלע ציוניסטישע ארגאניזאציעס פון פארשידענע קאָנווענשאן פראגען, און דער פראווינץ גרייטען זיך צו זיין גוט פאסיגע רעזאָלוציעס וועלען אנגענומען ווערען.

מאיר וו. ווייסנאל, פרעזידענט פון׳ם „רידזשאן" האט ארויסגעשיקט א צאָהל איינלאדונגען, און אלע אקטיווע ציוניס־טען און פריינט זיינען געבעטען צו זיין אין ציון אין ברענטפארד.

עס וועלען אויך אָפּגעגעבען ווערען באריכטען פון דער ארבייט איבערן ראָ־יאן, און א גרויסע פארטרעטערשאפט פון די פארשידענע שטעדט אין אנטעראָ ווערט דערוואַרט.

אין אוועגס וועט אין בראנטפארד פאָרקומען א גרויסע מאסענפארזאמלונג, און די צווייטע נאכמיטאג, און ביי ביידע ציזונגען וועלען דיסקוטירט ווערען די סירט ווערען א צאהל באקאנטע רעדנער.

יאפאן וואָרנט אויסלאנד ניט צו מישען זיך איז מאנדזשוריע

מיליטאריסטען און פאָלקס־מאסען אין יאפאן זענען פארבי־טערט געגען אויסלאנד פאר אריינמישען זיך אין יאפאנ׳ס פריוואטע אנגעלעגענהייטען. — יאפאנזישע רעגירונג זאָגט, אז זי מוז אויסראָטען דעם „כינעזישען באנדיטיזם" אין מאנדזשוריע אויס זעלבסט פארטיידיגונג.

טאקיא, דעצ. 26.

ניט נאר אין די מיליטערישע און רעגירונגס־קרייזען נאר אפילו צווישען די פאָלקס־מאסען אין יאפאן הערשט איצט א שרעקליכע פארביטערונג געגען אמעריקע, פראנקרייך און ענגלאנד, הלמאי זיי האבען צוגעשיקט וואָרנונגס־נאָטעס צו יאפאן, געגען די באנייטע שלאכטען וואס די יאפאנעזישע סאָלדאטען געגען די אנפאלען פון די כינעזישע „באנדיטען".

אין דעם ענטפער ווערען אויסלענ־דישע לענדער אויך געוואָרענט ניט צו אריינמישען זיך אין יאפאנ׳ס פריוואטע אנגעלעגענהייטען.

מוקדען, מאנדזשוריע, דעצ. 26.

דער יאפאנעזישער מארש אויף טשינ־טשאָ, דער לעצטער, וויכטיגסטער כינע־זישער פונקט אין מאנדזשוריע, איז היינט פלוצלונג אָפּגעשטעלט געווארען.

א נאָטע פון יאפאן צו דער כינעזי־שער רעגירונג פאָדערט נאָך אמאָל אז יע־דער כינעזישער סאָלדאט וואָס געפינט זיך אין טשינטשאו זאָל צוריקגעצויגען ווערען, אנדערש וועלען שטרענגע מיט־לען באנוצט ווערען, ווערט געזאָגט אין דער נאָטע.

(פארזעצונג אויף פיידיש 7)

N.Y. Public Library 476 Fifth Ave NEW YORK N.Y.